

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.8
la Hotărârea Consiliului INJ
nr.1/2 din 30 ianuarie 2015*

CURRICULUM

la disciplina

**„METODOLOGIA INVESTIGĂRII INFRAȚIUNILOR
CONTRA PATRIMONIULUI”**

(candidați la funcția de procuror)

AUTOR:

*Anatolie MUNTEANU,
Avocat Parlamentar, formator INJ*

AVIZAT

Mariana PITIC, șef al Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2015

I. PRELIMINARII

Infrațiunile contra patrimoniului permanent au avut un substrat socio-economic și au urmărit scopul de profit prin acapararea ilegală a averii străine. Cumulul de raporturi sociale ce caracterizează societatea contemporană au plasat furtul, jaful, tâlhăria și delapidările drept cele mai răspândite forme de sustragere. Astfel, Curriculumul la disciplina „*Investigarea infrațiunilor contra patrimoniului*” reprezintă un material metodico-didactic destinat candidaților la funcția de procuror sau judecător ce descrie competențele profesionale și metodicile criminalistice aplicabile în desfășurarea activității de investigare a împrejurărilor în care a avut loc fapta penală, a persoanelor implicate și a modului în care au acționat acestea.

În condițiile în care, investigarea infrațiunilor se desfășoară în anumite limite de timp, în situații de incertitudine, confuzie și chiar conflictuale, prin prezenta disciplină se propune audienților dezvoltarea competențelor profesionale necesare pentru realizarea funcției de dirijare a proceselor de depistare, fixare și ridicare a surselor de probă și a altor informații relevante cazului, a funcției care presupune modelarea în baza materialului probatoriu existent a versiunilor de lucru a funcției restaurative care presupune repunerea în drepturi a pătimiților și recuperarea prejudiciului cauzat, funcțiilor organizatorică și comunicativă precum și a altor funcții ale organului de urmărire penală, indispensabile procesului de cunoaștere și probare în procedura de urmărire penală.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- să cunoască circumstanțele care constituie obiectul probațiunii al furtului, jafului, tâlhăriei, delapidării și construcțiile criminalistice recomandate pentru investigarea acestora;
- să cunoască particularitățile diferitor tactici de cercetare a locului infrațiunii, audiere a martorului, bănuitului, părții vătămate, inculpatului în cauzele infrațiunilor contra patrimoniului;
- să identifice organele competente, inclusiv cele cu competențe speciale în investigarea infrațiunilor contra patrimoniului și modalitățile de conlucrare;
- să cunoască sarcinile și modul de intervenire a procurorului, ofițerului de urmărire penală, lucrătorului operativ și judecătorului de instrucție în investigarea cazurilor de furt, jaf, tâlhărie, delapidarea averii străine ș.a.
- să formeze aptitudini practice de aplicare a procedeelelor prevăzute de scheme de investigare experimentate de practica criminalistică;
- să identifice soluții concrete pentru problemele de ordin practic vizând efectuarea acțiunilor procesuale în scopul administrării mijloacelor de probă în procesul penal, ținând cont de particularitățile acestor categorii de infrațiuni;

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- înainteze și verifice versiuni de lucru privind identificarea faptuitorului;
- selecteze și aplice cele mai potrivite măsuri de investigare la faza primară a investigărilor;
- valorifice informațiile obținute în rezultatul cercetării la fața locului, audierii victimei, stabilirii modului de operare infracțional pentru înaintarea și verificarea versiunilor;
- să organizeze într-un mod eficient procesul de investigare a unei infrațiuni concrete;
- să generalizeze și evalueze fenomenul infracțional potrivit anumitor indicatori de referință.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Metodologia investigării infracțiunilor contra patrimoniului	Anatolie Munteanu	III	22	6	16	colocviu diferențiat

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Considerații generale asupra metodicii investigării infracțiunilor contra patrimoniului. Primele măsuri întreprinse potrivit construcției metodice, în vederea investigării furtului, jafului, tâlhăriei.	1	2
2.	Semnele delapidării și primele măsuri întreprinse potrivit construcției metodice, în vederea investigării delapidării averii străine.	1	4
3.	Particularități criminalistice a audierii victimei în cazurile de furt, jaf, tâlhărie, stabilirea legăturii între persoana făptuitorului și a victimei infracțiunii.	1	4
4.	Metodologia și particularitățile efectuării cercetării la fața locului în cazurile de furt, jaf, tâlhărie, delapidare. Abilități practice de organizare a procesului de investigare. Înaintarea versiunilor. Alte măsuri procedurale care contribuie în mod eficient la demascarea făptuitorilor și constatarea circumstanțelor adevărate ale infracțiunilor de furt, jaf, tâlhărie, delapidarea averii străine	3	6
TOTAL		6	16

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Sugestii pentru lucrul individual
Tema 1. Considerații generale asupra metodicii investigării infracțiunilor contra patrimoniului. Primele măsuri întreprinse potrivit construcției metodice, în vederea investigării furtului, jafului, tâlhăriei.		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>1. Considerații generale asupra metodicii investigării infracțiunilor contra patrimoniului.</p> <p>2. Circumstanțele care urmează a fi stabilite prioritar la investigarea furtului:</p> <p style="margin-left: 20px;">a) Sustragerea pe ascuns a bunului;</p> <p style="margin-left: 20px;">b) Proprietarul bunului;</p> <p style="margin-left: 20px;">c) Locul și timpul săvârșirii faptei;</p> <p style="margin-left: 20px;">d) Modul de operare (MOS)</p> <p>Circumstanțele care urmează a fi stabilite prioritar la</p>	<p>Prelegerea cu suport vizual.</p> <p>Power Point, laptop, videoproiector.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Lectura unor surse bibliografice</p> <p>Dezbaterea.</p>

<p>investigarea jafului/tîlhăriei:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Locul și timpul săvîrșirii faptei în sebs criminalistic; b) Persoana care păgubit, identitatea; c) Forma și intensitatea violenței; d) Proprietarul bunului sustras; e) Modul de operare (MOS) <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Primele măsuri întreprinse în vederea investigării furtului:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cercetarea la fața locului; - audierea persoanei păgubite; - audierea martorilor; - constatarea modului de operare (etapa de pregătire, săvîrșire și ascundere a crimei) <p>2. Primele măsuri întreprinse în vederea investigării jafului, sau tîlhăriei în funcție de temeiul declanșării umării penale – reținerea în flagrant a infractorului sau în legătură cu faptul săvîrșirii infracțiunii.</p> <ul style="list-style-type: none"> - percheziționarea neîntîrziată a persoanelor reținute; - audierea victimei și cercetarea locului faptei; - cercetarea vestimentației și examinarea corporală a victimei; - cercetarea domiciliului și locului de muncă a celui reținut; - audierea martorilor oculari. - organizarea elocventă a măsurilor operative de investigație. <p>4. Modalitatea de conlucrare între procuror, ofițerul de urmărire penală, lucrătorul operativ și judecătorul de instrucție.</p> <ul style="list-style-type: none"> - autorizarea cercetării domiciliului, efectuării percheziției; - eliberarea mandatului de arest; <p>a) efectuarea măsurilor operative de investigație pe perioada aflării bănuțului (învinuțului) în stare de arest.</p>	<p>Studiu de caz. Soluționarea spețelor. Power Point.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Referat tematic, întocmirea proiectelor actelor procesuale demers privind aplicarea măsurii preventive arestul, sau încheiere privind aplicarea arestării preventive art. 186, 307-308 CPP</p>
<p>Tema 2. Semnele delapidării și primele măsuri întreprinse potrivit construcției metodice, în vederea investigării delapidării averii străine.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>1. Identificarea semnalmentelor delapidării.</p> <ul style="list-style-type: none"> - existența surplusurilor și lipsurilor bunurilor aflate în gestiune; - acordarea de calități inproprie și deviate de la normă; - decontările frecvente ale anumitor bunuri; - pretenții față de furnizori sau transportatori ai 	<p>Prelegerea cu suport vizual. Power Point, laptop, videoproiector</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Încurajarea spre formularea propriilor raționamente. Dezbaterea.</p>

<p>mărfii, etc.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Primele măsuri de investigare întreprinse în vederea investigării delapidării în funcție de punerea în mișcare a acțiunilor penale.</p> <ul style="list-style-type: none"> - percheziționarea neîntârziată a persoanelor reținute și audierea lor; - percheziția la domiciliu și locul de lucru a celor reținuți; - cercetarea locului faptei; - audierea persoanelor care au efectuat controlul financiar; - ridicarea de acte și documente contabile; - audierea martorilor; <p>3. Modalitatea de conlucrare între procuror, ofițerul de urmărire penală, lucrătorul operativ și judecătorul de instrucție.</p> <ul style="list-style-type: none"> - autorizarea ridicării de documente, cercetării domiciliului, efectuării percheziției. 	<p>Studiu de caz. Soluționarea spețelor. Power Point.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Întocmirea proiectelor de acte procesuale art 126-132 CPP</p>
<p>Tema 3. Particularități criminalistice a audierii victimei în cazurile de furt, jaf, tâlhărie, stabilirea legăturii între persoana făptuitorului și a victimei infracțiunii.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>1. particularități ale audierii luând în calcul starea de stres a victimei (martorului); 2. neadmiterea revictimizării.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Audierea victimei asupra datelor ce prezintă interes primordial la investigarea cazurilor de furt, jaf, tâlhărie.</p> <ol style="list-style-type: none"> a) audieri asupra locului păstrării bunurilor sustrate, b) circumstanțelor ce confirmă existența bunurilor și costului lor, c) particularităților bunurilor, d) despre persoanele care știau despre locul păstrării bunurilor, e) semnelor după care ar fi posibil identificarea făptuitorului; f) alte aspecte importante de perspectivă pentru înaintarea versiunilor (ultimile achiziții sau intenții de achiziționare, depuneri bănești sau credite bancare, cazuri asigurate, tranzacții finalizate sau în derulare) <p>2. Particularitățile audierii victimei în cazul jafului și tâlhăriei;</p> <ol style="list-style-type: none"> a) asupra locului și timpului atacului tâlhăresc sau jafului, b) circumstanțelor aflării sale la locul infracțiunii, c) care a fost modul de operare folosit de făptuitori, numărul lor, conținutul conversațiilor, modul de aplicare a violenței sau amenințare cu aplicarea 	<p>Prelegerea cu suport vizual. Power Point, laptop, videoproiector</p> <p>Studiu de caz. Soluționarea spețelor. Power Point.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Încurajarea spre formularea propriilor raționamente. Dezbateră.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Întocmirea proiectelor de acte procesuale p-v de interogare a părții vătămate</p>

<p>cesteia, etc.</p> <p>d) ce bunuri au fost sustrate, locul de păstrare și căile de acces spre acesta precum și alte aspecte importante pentru perspectiva investigării pe modelul audierii victimei furtului.</p>		
<p>Tema 4. Metodologia și particularitățile efectuării cercetării la fața locului în cazurile de furt, jaf, tâlhărie, delapidare. Abilități practice de organizare a procesului de investigare. Înaintarea versiunilor. Alte măsuri procedurale care contribuie în mod eficient la demascarea făptuitorilor și constatarea circumstanțelor adevărate ale infracțiunilor de furt, jaf, tâlhărie, delapidarea averii străine</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>1. descrierea făptuitorului după metoda portretului vorbit;</p> <p>2. evidențele criminalistice;</p> <ul style="list-style-type: none"> - evidența alfabetică, - evidența dactiloscopică, - evidența după modul de operare, - evidența după semnalmentele exterioare, - evidența persoanelor dispărute fără urme sau dispărute fără veste <p>1. organizarea cercetărilor cu ajutorul cîinelui dresat.</p> <p>2. expertizele criminalistice și impactul rezultatelor cercetărilor asupra verificării versiunilor.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Expertiza balistică, - Expertiza traseologică, - Expertiza, medico.legală. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Cercetarea la fața locului. Particularități ale cercetării la fața locului în cazurile de jaf, tâlhărie, furt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Clasificarea urmelor lăsate la fața locului și metodici de identificare a lor; <ul style="list-style-type: none"> a) Urme lăsate de făptuitor, b) Urme lăsate de instrumente de spargere, c) Microurme și microobiecte. - Ascunderea urmelor, înscenarea infracțiunii; - Identificarea metodelor de pătrundere (de spargere) - Înaintarea versiunilor după: <ul style="list-style-type: none"> a) obiectul nemijlocit; b) latura obiectivă; c) subiectul infracțiunii, d) latura subiectivă; - atragerea victimei jafului sau tâlhăriei la efectuarea cercetării la fața locului; - contrapunerea datelor obținute în rezultatul cercetării locului faptei și audierea victimei <p>2. Modelare a situațiilor apropiate de realitate.</p>	<p>Prelegerea cu suport vizual. Power Point, laptop, videoproiector</p> <p>Studiu de caz.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Lectura unor surse bibliografice Dezbaterea.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Vizită de studiu la Direcția Servicii Operative a MAI. Întocmirea proiectelor de acte procesuale proces perbal de cercetare la fața locului (fixarea urmelor a) de făptuitor, b) de instrumente, c) microurme) art. 118-124 CPP</p>

VII. EVALUAREA

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audienților în cadrul seminarelor;
- realizarea activităților individuale/în grup;
- răspunsuri orale, participare la dezbateri/studii de caz;
- redactarea unor acte în baza temelor studiate;
- susținerea unei testări obligatorii care va conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor, capacităților și competențelor/aptitudinilor profesionale;
- pregătirea unui referat pe o problemă propusă pentru activitățile individuale.

B. Evaluarea finală se va efectua prin colocviu diferențiat, în bază de test, care va conține întrebări teoretice și practice în domeniul investigării infracțiunilor contra patrimoniului

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative și normative:

1. S. Doraș, Criminalistica, Chișinău, 2011
2. S. Doraș, Criminalistica, Chișinău, 1996
3. M. Gherghiță, Criminalistica, Chișinău, 1995
4. I. Mircea, Criminalistica, București.
5. L. Cîrjan, M. Chiper, Criminalistica: tradiție și modernism, București, 2009
6. E.Stancu, Tratat de criminalistică, București, 2007.
7. Constituția Republicii Moldova (adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 29.07.1994) // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. – 1994. –Nr.1.
8. Codul penal al Republicii Moldova (adoptat la 18.04.2002) // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. –2002. –Nr.128-129.
9. Codul de procedură penală al RM, din 14.03.2003.
10. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție Cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor nr. 23 din 28.06.2004.
11. Plenul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova în Hotărârea nr. 17 din 19 iunie 2000 Privind aplicarea în practica judiciară de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.